

مقابله با فساد، تحول زندگی مردم تسریع توسعه انسانی در آسیا و اقیانوسیه

گزارش برنامه عمران ملل متحد حوزه‌های اولویت دار مقابله با فساد در آسیا را بررسی می‌کند

جاکارتا، دوازدهم ژوئن ۲۰۰۸ - طبق گزارش جدید برنامه عمران ملل متحد که امروز منتشر شد، پاکسازی بخش‌های پلیس، سلامت، آموزش و محیط زیست باید در صدر اولویت‌های سیاسی منطقه آسیا - اقیانوسیه باشد تا از میزان خفقان و فشار ناشی از فساد بر زندگی فقرا کاسته شود.

این گزارش، تحت عنوان *مقابله با فساد، تحول زندگی مردم*، به وضوح نشان می‌دهد چگونه فساد «کوچک و جزیی» فراگیر این منطقه، فرصت‌های آسیب‌پذیرترین مردم را از بین می‌برد و دسترسی آنان به آموزش را محدود ساخته و به خدمات ابتدایی سلامت و بهداشت لطمه می‌زند. همچنین، این گزارش به راه‌های ابتکاری و نوآوری اشاره می‌کند که با استفاده از آنها جوامع محلی و دولت‌ها در مناطقی مانند اندونزی، تلاش می‌کنند با فساد مبارزه کنند.

این گزارش در حضور اولاو کجوران (Olav Kjørvan)، دستیار مدیر برنامه عمران ملل متحد و مدیر دفتر تدوین سیاست‌ها، جناب آقای پاسکا سوزترا (Paskah Suzetta) وزیر برنامه‌ریزی توسعه، و آقای آنتاساری اظهر (Antasari Azhar) رئیس کمیسیون مقابله با فساد اندونزی، به صورت منطقه‌ای منتشر شد.

این گزارش، سخنان رئیس جمهوری یودهویونو (Yudhoyono)، که بلافاصله پس از انتخاب ایراد نمود، را به این شرح نقل می‌کند: «ریشه کن کردن فساد در پنج سال آینده اولویت کاری من خواهد بود. ما باید فساد را از نظر ساختاری و فرهنگی ریشه کن کنیم... اگر روند رشد فساد را متوقف نکنیم، این کشور نابود خواهد شد. باید یک شوک وارد شود تا مردم بدانند این دولت با فساد به طور جدی برخورد خواهد کرد.»

در تهیه این گزارش، شخصیت‌های مختلف نقش ویژه‌ای داشته‌اند که شامل تنن ماسدوکئی (Teten Masduki)، رئیس دیده بان فساد اندونزی و کانتورو مانگکاسابروتو (Kuntoro Mangkusubroto)، رئیس آژانس بازسازی و بازپروری Aceh Nias (Aceh and Nias BRR) است. در این متن کانتورو مانگکاسابروتو می‌گوید: «فساد چرخ‌ها را روغن‌کاری نمی‌کند، بلکه یکی از ابزار کار است.»

مقابله با فساد تأکید می‌کند ضمن این که تلاش‌های مقابله با فساد در بسیاری از موارد بر نمایان ساختن «ماه‌های بزرگ» متمرکز هستند، این فساد «ماه‌های کوچک» است (از حقوق ماهانه «شیخ آموزگاران» که وجود خارجی ندارند و عوائل آنان که به جیب مقامات فاسد سرازیر می‌شود، تا پزشکان که از زنان باردار فقیر برای وضع حمل پول نقد مطالبه می‌کنند) که مشکلات و مصیبت‌های روزمره به وجود می‌آورند و می‌توانند به هدف منطقه برای دستیابی به آرمان‌های توسعه هزاره - اهداف هشتگانه بین‌المللی برای به نصف رساندن میزان فقر تا قبل از سال ۲۰۱۵ - شدیداً آسیب برسانند.

آنورادا راجیوان (Anuradha Rajivan) رئیس واحد گزارش منطقه‌ای توسعه انسانی برنامه عمران ملل متحد می‌گوید: «ممکن است کشاندن افراد مرفه و قدرتمند به دادگاه در رأس اخبار قرار بگیرد، ولی فقرا از تلاش‌هایی که در جهت ریشه کن کردن فساد، که بلاي جان ایشان شده است، بهره بیشتری خواهند برد. کلمه «کوچک» نامی نادرست برای فساد است. مبالغی که پرداخت می‌شوند ممکن است نسبتاً ناچیز باشند ولی درخواست‌ها پیوسته ادامه دارند، تعداد افرادی که تحت تاثیر قرار می‌گیرند چشمگیر و سهم درآمدهای حاصل از محل پرداخت رشوه از سوی فقرا بالا است.»

این گزارش تأکید می‌کند اکنون مبارزه با فساد، به ویژه در بخش‌هایی مانند آب و برق، سلامت و آموزش، نسبت به گذشته ماهیت سیاسی بیشتری دارد، زیرا این کار «نه تنها به دولت اعتبار می‌بخشد، بلکه رضایت شهروندان را نیز افزایش می‌دهد». بر این اساس، این گزارش مجموعه‌ای از گزینه‌ها را به رهبران سیاسی منطقه پیشنهاد می‌کند.

عدالت برای فروش

در منطقه آسیا - اقیانوسیه، سیاستمداران فاسدترین گروه در دولت تلقی می‌شوند و پس از آنها، پلیس و سپس قوه قضائیه به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار دارند. تقریباً یک نفر از هر پنج نفر در منطقه آسیا - اقیانوسیه مدعی هستند در سال گذشته به پلیس رشوه پرداخت کرده‌اند. طبق گزارش *مقابله با فساد، تحول زندگی مردم*، تنها یک چهارم جرایم در آسیا گزارش می‌شوند. در کشورهای مختلف آسیا - اقیانوسیه، هنگامی که از قربانیان پرسیده می‌شود چرا جرمی را به پلیس اعلام نکرده‌اند، بین یک سوم تا سه چهارم از آنان، عدم اعتماد به پلیس را دلیل این کار اعلام می‌نمایند. عدالت نیز قیمت خود را داراست، و به گفته تهیه کنندگان این گزارش، دو سوم جمعیت آسیا معتقدند، دادگاه‌ها فاسد هستند.

طمع در مقایسه با نیاز در خدمات اجتماعی

غلبه کردن طمع بر نیاز در نظام‌های فاسد مراقبت سلامت، منابع مالی را از برنامه‌های واكسیناسیون دور کرده و به تعداد میلیون‌ها کودکی که در این منطقه هر سال به علت ابتلا به اسهال و امراض ناشی از آب کثیف و بهداشت ضعیف محیط جان خود را از دست می‌دهند، می‌افزاید.

پرداختن رشوه برای پذیرش در بیمارستان - یا حتی مادرانی که وضع حمل کرده و می‌خواهند نوزاد تازه متولد شده خود را در بخش نوزادان مشاهده کنند - در جنوب آسیا، امری معمول است. این گزارش می‌گوید، «تحقیقی که در بنگلادش، هند، نپال، پاکستان و سریلانکا انجام شد به این نتیجه رسید که دست اندرکاران سلامت اغلب برای پذیرش در بیمارستان، آرایه تخت، یا ارائه داروهای پارانه‌ای، رشوه مطالبه می‌کنند.

در عین حال، تا دو سوم داروهای که در برخی از کشورهای جهان عرضه می‌شوند ممکن است تاریخ گذشته یا تقلبی باشند و در مواردی که بیمارستان‌ها دچار کمبود مواد لازم هستند، فقرا مجبور هستند بارسنگین خریداری بانداز یا سرنگ را متحمل شوند.

در این گزارش آمده است، «برخی مطالعات فراملی نشان می‌دهند در کشورهای که فساد در سطحی بالا قرار دارد، برخی درون‌اداهای سلامت مانند واكسیناسیون در سطحی پایین هستند.» طبق مطالعه‌ای جهانی، با افزایش دو درصدی کنترل شاخص فساد بانک جهانی، میزان مرگ و میر کودکان به نصف خواهد رسید.

در بخش آموزش، این گزارش نشان می‌دهد، سطوح بالای فساد با تعداد کمتر کودکانی که به مدرسه می‌روند و نرخ‌های بالاتر ترک تحصیل و بی‌سوادی که راه‌های مهم نجات از فقر را مسدود می‌کنند، ارتباط دارند. شکل افراطی فساد آموزشی در «شبح آموزگاران» دیده می‌شود که نام آنان در لیست حقوق دیده می‌شود ولی هرگز در کلاس حاضر نمی‌شوند؛ حتی «مدارس شبح» نیز وجود دارند.

در عین حال، گسترش میزان پوشش آب، بهداشت و برق نیز پرهزینه و گران است و به سرمایه‌گذاری گسترده در زیرساخت‌ها نیاز دارد. با این حال، طبق این گزارش، تا ۴۰ درصد این سرمایه‌گذاری از طریق تقلب در مناقصات و سایر شکل‌های فساد به هدر می‌رود. برای دریافت آبنومان، فقرا غیر از پرداخت «حق تسریع» چاره دیگری ندارند. مطالعه‌ای که در بنگلادش انجام شد، نشان می‌دهد ۶۰ درصد خانوارهای شهری یا پول پرداخت کرده‌اند یا از عامل نفوذ استفاده کرده‌اند تا بتوانند آب دریافت کنند.

منابع طبیعی نصاب می‌شوند

طبق گزارش *مقابله با فساد*، جنگل‌های وسیع استوایی، ذخایر گسترده معدنی و اراضی حاصلخیز زراعی در بسیاری از کشورهای آسیا - اقیانوسیه باید مبنای مستحکم توسعه اقتصادی و انسانی باشند. ولی نیروی بالقوه آنها از طریق فساد به هدر می‌رود. حجم خالص سود حاصل از نگهداری غیرقانونی یا مشکوک منابع طبیعی به این معنی است که فساد در این حوزه به معنی «تصرف دولتی» نیز است، زیرا شرکت‌های خصوصی به مقامات دولتی پول می‌پردازند تا قوانین، مقررات و سیاست‌ها را به نفع آنها شکل دهند.

در اندونزی کمتر از یک چهارم کل عملیات قطع درختان جنگل، که ۶/۶ میلیارد دلار برآورد می‌شود، قانونی است. در حالی که پرداخت‌های غیررسمی و رشوه‌های پرداختی مربوط به این کار بیش از یک میلیارد دلار در سال تخمین زده شده است.

این گزارش می‌افزاید، قطع غیرقانونی درختان جنگل‌ها، مانند سایر فعالیت‌های فاسد مدیریت منابع طبیعی، به جوامع فقیر آسیب ویژه‌ای وارد می‌کند. به طور مثال، کشاورزان کوچک و مردم بومی در نتیجه بهره‌برداری غیرقانونی از اراضی و تخلیه و تخریب منابع طبیعی به سوی فقر رانده می‌شوند و در پی آن جوامع محلی از آثار زیاده‌های سمی معادن که به طور غیرقانونی به رودخانه‌های مجاور ریخته می‌شود، آسیب می‌بینند.

صادق نگاه داشتن آنان

جوامع محلی نوآور، طبق این گزارش، اکنون با فساد در حال مبارزه هستند و سطح آن را کاهش می‌دهند. در برخی مدارس اندونزی، با دخالت انجمن اولیای دانش آموزان که درخصوص استفاده از منابع و پایش آن تصمیم‌گیری می‌کنند تا تضمین شود منابع مذکور برای مقصود اصلی به کار روند، فساد در مدیریت مدارس به حداقل رسیده است. برای توافق درخصوص برنامه سالانه، مقامات مدرسه با نمایندگان انجمن اولیاء در ابتدای سال تحصیلی ملاقات می‌کنند. در طی سال نیز، جزئیات حساب هزینه‌های انجام شده به اولیاء تسلیم می‌شود.

در بخش روستایی، مدارس منطقه راجستان هند که فقط یک معلم دارند، و نرخ غیبت معلمان از ۴۰ درصد فراتر رفته بود، یک سازمان غیردولتی محلی به راه حل جدید دست یافت و از آموزگاران خواست با استفاده از دوربین‌های مجهز به لوازم ثبت تاریخ و زمان بروی عکس، در ابتدا و انتهای هرروز به همراه دانش آموزان عکس بگیرند تا بتوانند حداکثر حقوق خود را دریافت کنند. در نتیجه، تعداد روزهای همراه که به دانش آموزان واقعاً تدریس شد، یک سوم افزایش یافت.

طبق این گزارش، در کامبوج، مقام مسئول آبرسانی پنوم پن، تصمیم گرفت شفاف عمل کند و حقوق کارمندان خود را براساس عملکردشان پرداخت کند. بین سال‌های ۱۹۹۹ و ۲۰۰۶، دسترسی به آب دچار تحول شد و از ۲۵ درصد به ۹۰ رسید و در عین حال، تعداد انشعابات خانگی برای فقیرترین افراد در شهر از ۱۰۰ به ۱۳،۰۰۰ مورد رسید.

در سطح ملي، تصويب قانون مبارزه با فساد - و اجراي آن - نيز به موفقيت دست يافته است. به طور مثال، در چين قانوني در سال ۲۰۰۶ تصويب شد که به موجب آن کارکنان مدارس و بیمارستان‌ها در صورت مطالبه رشوه یا دریافت کمیسیون با مجازات‌هاي کيفري رو به رو خواهد شد. کمیسیون سابق اداره غذا و داروي کشور به اتهام پذيرش بيش از ۸۵۰.۰۰۰ دلار رشوه محاکمه و مجازات شد.

فراخوان دستورکار اقدام

این گزارش مي‌گويد يك پاسخ واحد وجود ندارد ولي گزینه‌هايی وجود دارند که در اکثر کشورهای منطقه مشترک هستند:

- افزايش حقوق پزشکان، معلمان و ساير کارکنان دولت تا مجبور نباشند براي ادامه زندگي به دریافت رشوه روي آورند. انتصاب مقامات دولتي براساس شايسته سالاري، و تقويت ساز و کارهاي نظارتي از سوي دولت‌ها (اصلاح ديوان سالاري)
- تشويق اصول اخلاق حرفه‌اي کسب و کار که با استانداردهاي بين‌المللي منطبق باشند
- تصويب و اجراي قوانين حق برخورداري از اطلاعات
- استفاده از فناوري اطلاعات و دولت الکترونیک تا دولت شفافيت بيشتري داشته باشد
- پشتيباني از اقدامات شهروندان براي مبارزه با فساد با مکلف کردن دولت‌هاي محلي به انتشار اطلاعات ابتدائي درباره قراردادها به منظور تسهيل نظارت شهروندان.

* * * * *

برنامه عمران ملل متحد (UNDP) شبکه جهانی توسعه‌اي سازمان ملل است که از تغيير جانبداري و کشورهای را با دانش، تجارب و منابع متصل مي‌سازد تا به مردم کمک کند زندگي بهتري داشته باشند. برنامه عمران ملل متحد در ۳۷ کشور آسیا - اقيانوسيه فعال است.

* * * * *

مرکز منطقه‌اي برنامه عمران ملل متحد در ژانويه ۲۰۰۵ در کلمبو تاسيس شد تا به کشورهای آسیا - اقيانوسيه خدمات لازم را ارايه دهد. این دفتر، مرکزی منطقه‌اي براي دانش و تخصص است و در امور سياست‌گذاري و توسعه ظرفيت‌ها در کاهش فقر و HIV و توسعه، و نيز برابري جنسيتي به عنوان موضوعي فراکير، خدمات مشاوره‌اي لازم را ارايه مي‌دهد.

* * * * *

از سال ۲۰۰۶، گزارش‌هاي توسعه انساني آسیا - اقيانوسيه به صورت منظم ارايه شده‌اند. این گزارشات، تجزيه و تحليل مستمر مسايل حياتي توسعه‌اي در سطح منطقه‌اي و کشوري را ارايه مي‌دهند. مجموعه گزارشات توسعه انساني آسیا - اقيانوسيه فرصتي مناسب براي توسعه گفتگو و بحث و تبادل نظر براي پشتيباني از دستورکار حامي فقرا در اختيار این منطقه قرار مي‌دهد.

* * * * *

براي کسب اطلاعات بيشتري لطفاً با اشخاص زير تماس حاصل فرماييد:

Nina Doyle, Jakarta, email: nina.doyle@undp.org;
mobile: +62 (0)812 105 2796

Regi Wahono, Jakarta, email: regi.wahono@undp.org;
mobile: +62 (0)817 9900712

Cherie Hart, Bangkok; email: cherie.hart@undp.org;
telephone: (66 2) 288-2133; mobile: (66 81) 918 1564

Surekha Subarwal, New Delhi; email: surekha.subarwal@undp.org;
telephone (91 11) 2462 8877 ext. 346; mobile: (91 98) 1015 3924

Rohini Kohli, Colombo; email: rohini.kohli@undp.org;
telephone: (94 11) 452-6400

Manisha Mishra, Colombo; email: manisha.mishra@undp.org;
telephone: (94 11) 452 6400 ext. 239